

CUMHURŞBAŞKANLIĞI KARARNAMELERİ
İLE
CUMHURBAŞKANININ KANUNLARI VETO YETKİSİ KARŞISINDA MECLİSİN
DURUMU

Av. Giray TAMER

GİRİŞ

Popülizmin, siyaset bilimi bakımından içerdiği anlam için belki çok şey söylemek mümkündür. Ancak yalnızca kelime anlamı olarak **popülizm**; *“politik durumu dramatize ederek halkın ilgisini uyandırmak amacıyla yapılan politika”*yı ifade etmektedir.

Rasyonalizm ise bilginin doğruluğunun, akılla temellendirilebileceğini öne süren felsefi görüştür.

Bu nedenle ilgi uyandırmak ve meseleleri dramatize etmek kaygısıyla yapılan politika, kısacası *“popülizm”*, çoğu zaman *“rasyonel düşünce”*den ayrılmayı gerektirir. Çünkü birinde akla, diğerinde duygulara hitap edilir. Elbette bir konunun hem akla, hem duygulara hitap etmesi, her ikisi bakımından da insana hoş gelmesi mümkündür. Ancak duygular; sübjektiftir. Bu nedenle bir bilginin doğruluğunu değerlendirirken bilimsel bilgiye dayanan, rasyonel bir fikri çalışma yapılması, yegane yöntem olarak kabul edilmelidir.

Aksi halde yapılan politik faaliyetler halkı aydınlatmaktan, bilgilendirmekten, ikna etmekten ziyade; halkı aldatmaktan başka bir işe yaramayacaktır.

Bugün bir doktorun dahi hastasına müdahale ederken, yapacağı müdahalenin muhtemel sonuçları hakkında hastasını bilgilendirmesi, aydınlatması ve *“aydınlatılmış onamını”* alması beklenmektedir. Bu bakımdan halkın aydınlatılmış onamının ortaya çıkabilmesi için, anayasa değişikliği hakkında da bu bilgilendirme faaliyetinin sağlıklı bir şekilde yapılması şarttır. Ancak Türkiye’de hem iktidar, hem muhalefet kanadında yükselen popülizmin bu rasyonel düşünceye dayanan, fikri faaliyetleri gölgede bıraktığını; televizyonlarda, gazetelerde bu faaliyetlerin hak ettikleri değeri görmediğini söylemek mümkündür. Zira siyasi partiler, bu tür faaliyetleri öne çıkarmak yerine; *“padişahlık geri gelecek”* diyerek muhalefet etmeyi ya da *“hayır oyu veren terör örgütleri ile beraberdir”* diyerek destek istemeyi tercih etmektedir.

Bu yazıda; bugün Türkiye’nin içinde bulunduğu siyasi konjonktürün anayasa değişikliğini gerektirip gerektirmediği, hükümet sisteminin değiştirilmesine dair bir talebin bulunup bulunmadığı tartışılmayacaktır. Çünkü artık ortada bir realite vardır. O da; 11.02.2017 tarihli Resmi Gazete’de yayınlanan değişiklik metninin, 16.04.2017 tarihinde halkoylamasına sunulacak olduğu realitesidir.

Dolayısıyla bu çalışma ile popülist söylemlerden uzak durulacak, siyasi tartışmalara girilmeyecek, anayasa değişikliği teklifini topyekün kötüyelen ya da sahiplenen bir tavır sergilenmeyecektir. Yalnızca ve yalnızca “Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ve denetimi” hakkında yapılan düzenlemeler ile “Cumhurbaşkanının kanunları veto yetkisi ve bunun karşısında meclisin durumu” ele alınacaktır.

Açıkçası bu iki düzenleme dışında diğer düzenlemelerin siyasi bir tercihten ibaret olduğunu söylemek mümkündür. Örneğin seçilme yaşının 18’e indirilmesi, milletvekili sayısının 600’e çıkarılması gibi konular halkoylamasına sunulan değişiklik metninin süsü niteliğindedir.

Mahkemelerin bağımsız olduğunu düzenleyen AY m.9 hükmüne “tarafsız” ibaresinin eklenmesinin ise ne hukuken, ne fiilen bir anlamı vardır! Çünkü tarafsızlık mahkemeye değil, hakime ilişkin bir husustur. Mahkemeleri bağımsız kılmaya yönelik kanuni düzenlemeler yapılabilir. Ancak tarafsızlık mahkemenin değil, hakimin bir vasfıdır. Bu vasıf ise kanunla düzenlenemez! Çünkü her somut olayda, her davada hakimin meseleyi ele alışı, bakışı, yorumlaması, o somut olayın taraflarına mesafesi farklıdır. Hakimin kendi içinde içselleştirmesi gereken bir vasfın anayasa hükmü haline getirilmesinin de hiçbir anlamı yoktur.

Bu bakımdan huzurdaki çalışma ile anayasa değişikliğinin temelini oluşturan iki konu üzerinde durulacak ve yalnızca; “Cumhurbaşkanlığı kararnameleri” ile “Cumhurbaşkanın kanunları veto yetkisi” ele alınacaktır.

I. CUMHURBAŞKANLIĞI KARARNAMESİ

A. Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi Hakkında Öngörülen Düzenlemeler

11.02.2017 tarihli Resmi Gazete’de yayınlanan, 6771 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasında Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun’un m.16/E hükmünde; “82 nci maddesinin ikinci fıkrasının ikinci cümlesi, 96 ncı maddesinin ikinci fıkrası, 117 nci maddesinin dördüncü ve beşinci fıkraları, 127 nci maddesinin üçüncü fıkrasının ikinci cümlesi, 150 nci maddesinin birinci fıkrasının son cümlesi ile **91**, 99, 100, 102, 107, 109, 110, 111, 112, 113, 114, **115**, 120, 121, 122, 145, 156, 157, 162, 163 ve 164 üncü maddeleri yürürlükten kaldırılmıştır.” denilmektedir.

6771 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasında Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun’un m. 16/A hükmü ile ise; mevcut Anayasa’nın 8. maddesinden “bakanlar kurulu” ibaresi çıkarılmıştır. Böylelikle Anayasa’nın 8. Maddesi; “Yürütme yetkisi ve görevi, Cumhurbaşkanı tarafından, Anayasaya ve kanunlara uygun olarak kullanılır ve yerine getirilir.” halini almıştır.

6771 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasında Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun’un Geçici Madde 21/G hükmü ise; “Kanunlar ve diğer mevzuat ile Başbakanlık ve

Bakanlar Kuruluna verilen yetkiler, ilgili mevzuatta değişiklik yapılincaya kadar Cumhurbaşkanı tarafından kullanılır." düzenlemesini içermektedir.

Bu durumda kurgulanan sistemde;

- Kanun hükmünde kararnameler (AY m.91),
- Tüzükler (AY m.115),
- Bakanlar Kurulu tarafından çıkarılan yönetmelikler,
- Bakanlar Kurulu kararları,
- Müşterek kararnameler,
- Başbakanlık kararları, **gibi işlemler artık olmayacaktır¹.**

¹ **2451 sayılı Bakanlıklar Ve Bağlı Kuruluşlarda Atama Usulüne İlişkin Kanun'un 2. maddesinde;** "Bu Kanuna ekli (1) sayılı cetvelde gösterilen unvanları taşıyan görevlere Bakanlar Kurulu kararı ile, (2) sayılı cetvelde gösterilen unvanları taşıyan görevlere müşterek kararla atama yapılır.

Bunların nakilleri ve görevden alınmaları da aynı usule göre olur...." denilmektedir.

2451 sayılı Bakanlıklar Ve Bağlı Kuruluşlarda Atama Usulüne İlişkin Kanun'un 1 ve 2 sayılı cetvelleri aşağıda yer almaktadır.

I SAYILI CETVEL

Valiler;

Büyükelçiler, Daimi Temsilciler, Daimi Delegeler;

Diyamet İşleri Başkanı ve Din İşleri Yüksek Kurulu Üyeleri";

Yüksek Denetleme Kurul Başkan ve Üyeleri;

Türkiye İstatistik Kurumu Başkanı;

2 SAYILI CETVEL

Bakan Yardımcıları (Millî Savunma Bakanlığı Bakan Yardımcısı dâhil) Müsteşar ve yardımcıları (Dışişleri Bakanlığı Genel Sekreteri ve Yardımcıları dahil);

Gelir İdaresi Başkanı, Gelir İdaresi Başkan Yardımcıları, Gelir İdaresi Daire Başkanları ve Vergi Dairesi Başkanları, Türkiye Kamu Hastaneleri Kurumu Başkanı ve Başkan Yardımcıları, Türkiye İlaç ve Tıbbî Cihaz Kurumu Başkanı ve Başkan Yardımcıları, Türkiye Halk Sağlığı Kurumu Başkanı ve Başkan Yardımcıları,

Devlet Personel Başkanı,

Genel Müdür ve Yardımcıları (Ticaret Bakanlığı Dış Ticaret Genel Sekreteri ve Yardımcısı, Hazine Genel Müdürü ve Milletlerarası İktisadî İşbirliği Teşkilatı Genel Sekreteri ve Yardımcısı, İçişleri Bakanlığı Sivil Savunma İdaresi Başkanı ve Yardımcısı dahil),

Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırma Kurul Üyeleri ve Genel Sekteri,

Vakıflar Genel Müdürlüğü İdare Meclis Başkan ve Üyeleri,

Atom Enerjisi Komisyonu Genel Sekreteri,

Bakanlıklardaki Kurul Başkanları ve Üyeleri,

Strateji Geliştirme Başkanları, Bakanlıkların Rehberlik ve Teftiş, Rehberlik ve Denetim, Denetim Hizmetleri başkanları, Vergi Denetim Kurulu Başkan Yardımcıları,

Bakanlık Müfettişleri, Maliye Bakanlığı Vergi Müfettişleri ve Bankalar Yeminli Murakıpları dahil), ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı İş Müfettişleri Bakanlık Müşavirleri (Millî Savunma Bakanlığı Bakanlık Müşavirleri dâhil)",

Birinci Hukuk Müşaviri,

Bakanlık Daire Başkanları,

İl İdare Şube Başkanları,

Bölge Müdürleri ve Başmüdürler,

Vali Muavini, Kaymakam, İl Hukuk İşleri Müdürü,

Tüm bunların yerini “Cumhurbaşkanlığı Kararnameleri” almaktadır.

ARA BİLGİ:

Yukarıda sayılan işlemlerden; kanun hükmünde kararnameler hariç hepsinin yargısal denetimi mevcut sistemde; ya Danıştay ya da idare mahkemeleri tarafından yapılmaktadır. Kanun hükmünde kararnameler ise Anayasa Mahkemesi tarafından denetlenmektedir.

Belirtmek gerekir ki halkoylaması ile kabul edilmesi halinde Cumhurbaşkanı'nun görev ve yetkilerini düzenleyen AY m.104 hükmü ise aşağıdaki şekilde değişecektir;

“

Üst kademe kamu yöneticilerini atar, görevlerine son verir ve bunların atanmalarına ilişkin usul ve esasları Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle düzenler.

....

Cumhurbaşkanı, yürütme yetkisine ilişkin konularda Cumhurbaşkanlığı kararnamesi çıkarabilir. Anayasanın ikinci kısmının birinci ve ikinci bölümlerinde yer alan temel haklar, kişi hakları ve ödevleriyle dördüncü bölümde yer alan siyasi haklar ve ödevler Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle düzenlenemez. Anayasada münhasıran kanunla düzenlenmesi öngörülen konularda Cumhurbaşkanlığı kararnamesi çıkarılamaz. Kanunda açıkça düzenlenen konularda Cumhurbaşkanlığı kararnamesi çıkarılamaz. Cumhurbaşkanlığı kararnamesi ile kanunlarda farklı hükümler bulunması halinde, kanun hükümleri uygulanır. Türkiye Büyük Millet Meclisinin aynı konuda kanun çıkarması durumunda, Cumhurbaşkanlığı kararnamesi hükümsüz hale gelir.

...”

Cumhurbaşkanı yardımcıları, cumhurbaşkanına vekâlet ve bakanlar hakkında ise AY m.106 hükmü öngörülmüştür. Anılan hükümde ise; **“Bakanlıkların kurulması, kaldırılması, görevleri ve yetkileri, teşkilat yapısı ile merkez ve taşra teşkilatlarının kurulması Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle düzenlenir.”** denilmiştir.

Öte yandan kurgulanan sistemde cumhurbaşkanının olağanüstü hal dönemlerinde “kanun hükmünde olmak üzere” cumhurbaşkanlığı kararnamesi çıkarabileceği de yer almaktadır. Nitekim değişiklik metni ile AY m.119/6 hükmüne; **“Olağanüstü hallerde Cumhurbaşkanı, olağanüstü halin gerekli kıldığı konularda, 104 üncü maddenin onyedinci fıkrasının ikinci cümlesinde belirtilen sınırlamalara tabi olmaksızın Cumhurbaşkanlığı kararnamesi çıkarabilir. Kanun hükmündeki bu kararnameler Resmî Gazetede yayımlanır, aynı gün Meclis onayına sunulur.”** ibareleri eklenmiştir. Bu düzenlemenin doğuracağı sakıncalar başlı başına ayrı bir çalışma gerektirmektedir.

Ancak bu bölüm bakımından sonuç olarak belirtmek gerekir ki;

- Kanun hükmünde kararnameler (AY m.91),
- Tüzükler (AY m.115),
- Bakanlar Kurulu tarafından çıkarılan yönetmelikler,
- Bakanlar Kurulu kararları,
- Üçlü kararnameler,
- İkili kararnameler,
- Başbakanlık kararları gibi işlemlerin tümü kaldırılmaktadır.

Tüm bu işlemler yerini "Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi"ne bırakmaktadır.

Peki Cumhurbaşkanlığı Kararnameleri'nin hukuka uygunluğunun denetimi nasıl olacaktır? Bu sorunun cevabı aşağıda incelenecektir.

B. Cumhurbaşkanlığı Kararnamelerinin Yargısal Denetimi

Hemen belirtmek gerekir ki öngörülen sistemde cumhurbaşkanlığı kararnamelerinin yargısal denetimi Anayasa Mahkemesi'ne bırakılmıştır.

Nitekim halkoylamasının kabul edilmesi halinde AY m.148 hükmü; "Anayasa Mahkemesi, kanunların, Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinin ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğüünün Anayasaya şekil ve esas bakımlarından uygunluğunu denetler ve bireysel başvuruları karara bağlar. ..." şeklinde değişecektir.

Takdir edileceği gibi cumhurbaşkanlığı kararnamesi çıkarmak bir idari işlemdir. Bu idari işlemin bireysel nitelikte olabileceği gibi düzenleyici nitelikte olması da mümkündür. Başka bir deyişle; bir kişinin şahsını ilgilendirmesi, yalnızca o kişi bakımından sonuç doğurması (bir kaymakam atanması, bir emniyet müdürünün görev yerinin değiştirilmesi, bir valinin görevden alınması vs.) mümkün olduğu gibi, cumhurbaşkanlığı kararnamesi ile düzenleyici işlemler yapmak (norm koymak, bir bakanlığın çalışma usullerini belirlemek vs.) da mümkündür.

Öte yandan zaten üst kademe kamu yöneticilerinin atanmasının cumhurbaşkanlığı kararnamesi ile yapılacağı öngörülmüştür. **Ancak tüm bunlar yapılırken bireysel ya da düzenleyici nitelikteki cumhurbaşkanlığı kararnamelerinin yargısal denetimi bakımından hiçbir ayırım gözetilmemiştir.**

Bilindiği gibi Türkiye'nin yargı örgütü içinde, bir idari işlemin iptali için açılacak dava kural olarak idari yargıda görülecektir. **Ancak öngörülen sistemde aslında bir idari işlem olan cumhurbaşkanlığı kararnamelerinin yargısal denetimi Anayasa Mahkemesi'ne bırakılmıştır.**

Anayasa Mahkemesinde ise AY m.150 hükmünde gösterilen kimseler iptal davası açabilecektir. Anılan hükümde; “Kanunların, Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinin, Türkiye Büyük Millet Meclisi İttüzüğünün veya bunların belirli madde ve hükümlerinin şekil ve esas bakımından Anayasaya aykırılığı iddiasıyla Anayasa Mahkemesinde doğrudan doğruya iptal davası açabilme hakkı, Cumhurbaşkanına, Türkiye Büyük Millet Meclisinde en fazla üyeye sahip iki siyasi parti grubuna ve üye tamsayısının en az beşte biri tutarındaki üyelere aittir.” denilmiştir.

Bu durumda görev yeri değiştirilen bir kaymakamın anayasa mahkemesinde iptal davası açma hakkının bulunmadığına dikkat edilmelidir! Çünkü düzenleyici nitelikteki cumhurbaşkanlığı kararnameleri ile bireysel nitelikteki cumhurbaşkanlığı kararnameleri arasında hiçbir ayırım gözetilmemiştir.

Yarın önüne bu tür bir dava gelen idari yargı hâkiminin; “cumhurbaşkanlığı kararnamelerine ancak Anayasa Mahkemesi’nde dava açılabilir. Bu sebeple ben görevsizim” demesinin önünde ne engel vardır? Bu konu hakimin içtihadına bırakılamayacak kadar önemlidir!

Bir kaymakam, bir emniyet müdürü ya da herhangi bir üst düzey kamu yöneticisi; cumhurbaşkanının hakkında tesis ettiği işleme karşı dava açılabilir diye; mecliste kulis mi yapması beklenmektedir? Bu kişiler milletvekillerini “lütfen benim için dava açın” diyerek ikna etmeye mi çalışacaktır? Bunun hukuk devleti, hak arama özgürlüğü, adil yargılanma hakkı, hukuki dinlenilme hakkı gibi temel haklar ve ilkelerle bağdaşması mümkün müdür? Yoksa kurgulanan sistemde bu hak ve ilkelerin yalnızca kitaplarda ve kanunlarda yazan fantastik kavramlar olması mı istenmektedir?

II. CUMHURBAŞKANININ KANUNLARI VETO YETKİSİ

A. Mevcut Sistemde Cumhurbaşkanın Veto Yetkisi Karşısında Meclisin Durumu

AY m.96 hükmünde; “Türkiye Büyük Millet Meclisi, yapacağı seçimler dahil bütün işlerinde üye tamsayısının en az üçte biri ile toplanır. Türkiye Büyük Millet Meclisi, Anayasada başkaca bir hüküm yoksa toplantıya katılanların salt çoğunluğu ile karar verir; ancak karar yeter sayısı hiçbir şekilde üye tamsayısının dörtte birinin bir fazlasından az olamaz. ...” denilmektedir.

Bugün meclis 550 milletvekilinden oluşmaktadır. Bu durumda 184 milletvekili TBMM’nin toplantı yeter sayısını oluşturmaktadır. Karar yeter sayısının ise; üye tam sayısının bir fazlasından az olamayacağı ifade edilmiştir. **Bu durumda 184 milletvekili ile toplanan meclisin, 138 milletvekilinin olumlu oyu ile bir kanun yapması mümkündür.**

AY m.89 hükmünde ise cumhurbaşkanın veto yetkisi düzenlenmiştir. Anılan hükümde; “Cumhurbaşkanı, Türkiye Büyük Millet Meclisince kabul edilen kanunları onbeş gün içinde yayımlar.

Yayımlanmasını kısmen veya tamamen uygun bulmadığı kanunları, bir daha görüşülmek üzere, bu hususta gösterdiği gerekçe ile birlikte aynı süre içinde, Türkiye Büyük Millet Meclisine geri gönderir. Cumhurbaşkanınca kısmen uygun bulunmama durumunda, Türkiye Büyük Millet Meclisi sadece uygun bulunmayan maddeleri görüşebilir. Bütçe kanunları bu hükme tâbi değildir.

Türkiye Büyük Millet Meclisi, geri gönderilen kanunu aynen kabul ederse, kanun Cumhurbaşkanınca yayımlanır; Meclis, geri gönderilen kanunda yeni bir değişiklik yaparsa, Cumhurbaşkanı değiştirilen kanunu tekrar meclise geri gönderebilir.

...” denilmektedir.

Bu durumda cumhurbaşkanı çıkarılacak olan kanunu olsa olsa geciktirebilmektedir! Zira cumhurbaşkanı kanunu veto etse bile meclisin yeniden aynı kanunu 138 milletvekilinin olumlu oyu ile kabul etmesi mümkündür. Çünkü cumhurbaşkanının bir kez veto ettiği kanunun görüşülmesinde nitelikli bir çoğunluk aranmamıştır!

B. Kurgulanan Sistemde Cumhurbaşkanın Veto Yetkisi Karşısında Meclisin Durumu

Kurgulanan sistemde de AY m.96 hükmünde; *“Türkiye Büyük Millet Meclisi, yapacağı seçimler dahil bütün işlerinde üye tamsayısının en az üçte biri ile toplanır. Türkiye Büyük Millet Meclisi, Anayasada başkaca bir hüküm yoksa toplantıya katılanların salt çoğunluğu ile karar verir; ancak karar yeter sayısı hiçbir şekilde üye tamsayısının dörtte birinin bir fazlasından az olamaz. ...”* denilmektedir.

Ancak kurgulanan sistemde milletvekili sayısı 600’e çıkarılmaktadır. Bu durumda meclis en az 200 milletvekili ile toplanacak ve en az 151 milletvekilinin olumlu oyu ile bir kanun yapabilecektir.

Halkoylamasının kabul edilmesi halinde ise Cumhurbaşkanının veto yetkisini düzenleyen AY m.89 hükmü, şu şekilde değişecektir:

“Cumhurbaşkanı, Türkiye Büyük Millet Meclisince kabul edilen kanunları onbeş gün içinde yayımlar.

Yayımlanmasını kısmen veya tamamen uygun bulmadığı kanunları, bir daha görüşülmek üzere, bu hususta gösterdiği gerekçe ile birlikte aynı süre içinde, Türkiye Büyük Millet Meclisine geri gönderir. Cumhurbaşkanınca kısmen uygun bulunmama durumunda, Türkiye Büyük Millet Meclisi sadece uygun bulunmayan maddeleri görüşebilir. Bütçe kanunları bu hükme tâbi değildir.

*Türkiye Büyük Millet Meclisi, geri gönderilen kanunu **üye tamsayısının salt çoğunluğuyla aynen kabul ederse, kanun Cumhurbaşkanınca yayımlanır;** Meclis,*

geri gönderilen kanunda yeni bir değişiklik yaparsa, Cumhurbaşkanını değiştirilen kanunu tekrar meclise geri gönderebilir.

..."

Bu durumda kurgulanan sistemde; 200 milletvekili ile toplanan ve en az 151 milletvekilinin olumlu oyu ile kabul edilen bir kanunun cumhurbaşkanı tarafından veto edilmesi halinde; **meclisin anılan kanunu çıkarabilmek için en az 301 milletvekilinin olumlu oyu ile bir karar alması gerekecektir!**

Dolayısıyla cumhurbaşkanının istemediği bir kanunun meclisten geçmesi zorlaşmaktadır! Meclisin en temel görevi ve yetkisi yasa yapmaktır. Bu durumda kurgulanan sistemde meclisin güçlendirildiğinden bahsetmek mümkün müdür?

Uygulanan %10 seçim barajı ve seçim sistemi ile bugün %34,3 oy alan bir parti meclis çoğunluğunu elde edebilmektedir. Nitekim 2002 yılında yapılan genel seçimlerde Adalet ve Kalkınma Partisi %34,3 oy almış, Cumhuriyet Halk Partisi ise %19,39 oy almıştır. Diğer partiler ise barajın altında kalarak meclise girememiştir. Hal böyle olunca meclisin %66'ya yakın sandalyesi Adalet ve Kalkınma Partisi tarafından kazanılmıştır.

Böyle bir meclis aritmatikinin oluşması ve cumhurbaşkanının partisinin mecliste çoğunluğu elde etmesi halinde; meclisin kanun yapmasını beklemek, hayalden başka bir şey değildir!

III. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

Yukarıdaki açıklamalar çerçevesinde kurgulanan sistem bakımından aşağıdaki sonuçlara varmak mümkündür:

- Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinin hukuka uygunluk denetimi kararnamenin bireysel ya da düzenleyici nitelikte olduğuna bakılmaksızın Anayasa Mahkemesi'ne bırakılmıştır.
- Anayasa Mahkemesi'nde iptal davası açabilecekler kimseler ise "sınırlı sayıda" dır.
- Bu durumda ileride cumhurbaşkanlığı kararnamesi ile görevinden alınan bir kaymakamın, bir il emniyet müdürünün idari yargıda dava açması halinde; "Cumhurbaşkanlığı kararnamelerine karşı Anayasa Mahkemesi'nde dava açılabilceğinden, idare mahkemelerinin görevsiz olduğu" cevabıyla karşılaşması muhtemeldir.
- Bu durum hakimin takdirine ve içtihada bırakılmayacak nispette önem arz etmektedir.
- Kurgulanan sistemde cumhurbaşkanının veto ettiği bir kanunun mecliste en az 301 milletvekilinin olumlu oyu kabul edilmesi halinde kanunlaşması mümkündür. Bu durum mevcut sisteme göre meclisin zayıflatıldığını açıkça ortaya koymaktadır.

- Cumhurbaşkanı'nın partisinin mecliste çoğunlukta olması durumunda ise diğer partilerin birleşerek 301 milletvekili ile bir karar alması, mevcut seçim sistemi ile hiç kolay görünmemektedir.

NOTLAR

Bu Makale yazarının isteği ve izni üzerine www.anayasa.gen.tr'de 10 Nisan 2017 günü yayınlanmıştır.

Makalede savunulan görüşler, yazarına aittir. www.anayasa.gen.tr'nin görüşlerini yansıtmaz.

Makalenin fikri hakları ve sorumluluğu yazarına aittir.

(c) 10 Nisan 2017. Giray Tamer